

Erindringer fra min barndom i Rantzausminde Brugs !

1.

Jeg hedder Per Juul Christiansen, født d. 21.01.1947., søn af Ruth Juul Christiansen, født Hansen og Niels Jørgen Christiansen, uddelerpar i Rantzausminde brugs fra 1939 til 1964. Jeg har en bror, John Juul Christiansen som er 5 år ældre end mig. Min bror og jeg har ikke haft så meget sammen, måske på grund af aldersforskellen, og også fordi John rejste hjemmefra som ung for at studere på Polyteknisk Lærestanstalt i København.

Brugsen lå på Rantzausmindevej 194, over for Ollerup Gymnastikhøjskoles sommerresidens Strandgården. Brugsen var samtidig bolig for vores familie – forretning og lager i den ene halvdel, og privatbolig i den anden halvdel af bygningen. Førstesalen var ligeledes delt med halvdel til hver.

Jeg vil fortælle lidt om brugsens indretning. Forretningslokalet var vel omkring 25 – 40 m². med en lang disk, og reoler som gik til loftet og skuffer nederst. Der var to vinduer i lokalet, i det ene var en stor kaffemølle, hvorpå man malede frisk kaffe når kunden købte kaffe, og i det andet vindue kunne man udstille forskellige varer. På disken stod også en stor hvid vægt – alt gryn, sukker mel og salt var i løs vægt, blev vejret af i hvide papirposer og lukket så man kunne ”smide” posen hen af disken uden den gik op. Ja selv brun sæbe blev også solgt pr. vægt . Under disken stod en stor tønde med en træske – man lagde et stykke pergamentpapir på vægten og fyldte sæbe på med træskeen. Det var jo en landbrugs, så udvalget var meget blandet, selvfølgelig alt til husholdningen – dog ikke kød, fisk brød, mælk og frostvarer. Brød købte man hos bageren Rantzausmindevej 232. Fisk købte man hos fisker Arne (Gassi) el. hos Ejner og Frede på Fiskopvej. Kødet blev købt hos slagter Ejnar Sørensen i Skovsbostrand, og jeg mener at huske at der kom en mælkeemand rundt med hest og vogn og solgte mælk. Vi solgte træske (og også løse såler af bildæk og stødbånd så man kunne reparere når de blev slidt) lappegrej til cykler, cykeldæk og slanger, søm, skruer og meget andet. Jeg husker en pudsig episode hvor far var gået i baglokalet efter en vare, og da han kom ind, havde kunden travlt med at få en cykelslange ned i lommen (som han mente brugsen skulle forære ham) – men det var ikke ligetil, da den hele tiden ville op af lommen, da der var lidt luft i den. Vi solgte også petroleum, - på lageret havde vi et pumpeanlæg, så når folk kom med deres zink dunk, kunne man pumpe 1 ltr. op ad gangen. Mel og gryn stod på gulvet i sække – mel i stofsække, og gryn i papirsække (min mor syede viskestykker af stofsækkene) sækkene stod ikke langt fra petroleums anlæget.

I det bagerste baglokale var tre rum – adskilt af en mur. I det første var groft salt, i nr. 2 var soda og i det sidste var blåsyre, lignede blå groft salt - (vi børn fik utrykkelig at vide IKKE at røre blåsyren, da man kunne dø af det). Blåsyre solgte vi til frugtavlere, som der på den tid var mange af – de brugte det til at sprøjte frugttræerne med. Desuden stod der på det bagerste lager æggekasser, vi kørte ud og hentede æg på gårdene, og solgte dem til æggepakkeriet i Svendborg ud over dem vi solgte i brugsen.

Gik man ude på lageret op af trappen til 1. sal, var der et stort lokale med trægulv, hvorpå der stod reoler fyldt med porcelæn og bestik – såkaldt ”lånetøj” som kunderne kunne leje til fester. Der var masser af plads på gulvet, som jeg og en kammerat oftest benyttede til at ” sejle” i papkasser på – indtil min far kom op og sagde at vi skulle stoppe, da man ikke kunne høre hvad man sagde til hinanden nede i butikken.

Mobiltelefonen var ikke opfundet dengang, men i brugsen havde vi en telefon som hang i gangen ind til privaten – nummeret var 1978 – kunderne kunne låne den, da der ikke var ret mange der havde telefon dengang. Jeg tror det kostede 25 øre for en samtale. Vi havde nogle dejlige ældre

2.

naboer, Marie og Thomas, som jeg kom meget hos – Marie stegte æbler i kakkelovnen til mig – uhm. hvor de smagte.

Thomas kom ofte og lånte telefonen, Maries helbred var ikke det bedste, og jeg mindes når han skulle kontakte lægen, og bad telefondamen om treåttre treåttre (3333) – er det hos døtver Keld – ja det er Thoms Christen – det æ måtter, det æ galt med vånnet. Så kom dokter Keld på sygebesøg. Vi solgte også benzín – BP, fra en gammel stander hvor man pumpede 5 ltr. op ad gangen i et glas for derefter at tømme det på bilen – en fuld tank kunne dengang fås for 20 – 25 kr. Senere fik vi et moderne eldrevet tankanlæg, og luftpåfyldning til bildæk, samt en tank til knallertbenzin.

Jeg fik et øgenavn af mine kammerater – blev kaldt Per brugspis – ikke fordi de var onde ved mig, men en havde fundet på det, nok fordi vi solgte BP benzín.

I privaten havde vi et spisekøkken med gammelt komfur, indlagt vand. Vi havde også centralvarme, fyrede med kul og briketter fra et fyr som stod i kælderen, - men intet badeværelse – måtte ud i et skur når vi skulle på das. Når vi skulle i bad (det skete ikke så tit), foregik det i en stor zinkbalje. Vandet blev opvarmet i en stor grukedel i bryggerset, varmekilden hertil kom fra paprummet hvor man havde foldet brugte papkasser som kunne bruges til at fyre med.

Senere fik vi dog et dejligt badeværelse på 1.sal. Når mor skulle vaske, foregik det på samme måde med papopvarmet vand i grukedlen.

Vi havde 2 stuer i lejligheden, den lille stue med kakkelovn og spisebord med hjørnebænk. - i den anden stue ud mod vejen havde vi et klaver og pæne polstrede møbler efter datidens normer.

Min bror og jeg havde værelse på 1. sal som vi deltes om, og vores forældre havde ligeledes soveværelse på 1.sal.

Kunderne var medlem af brugsen, og havde en sort kontrabog, hvori man noterede købet, og fik kredit – hvor længe kan jeg ikke huske, men 3 til 6 mdr. var ikke unormalt.

Jeg var tit med min far på varetur – først kørte vi ud og hentede ordrene, hjem og ekspederede dem og afsted igen. Far havde en Skoda varebil på gule plader, den med de skrå baghjul. Der gik en hel dag, for folk ville jo snakke, og hvis vi kom omkring spisetiderne var der altid nyrøget Fynsk rygeost og hjemmebrygget øl – saftvand til mig, hos Marie og Erik Pedersen i Egense. Vi kendte jo gud og hver mand dengang – på både godt og ondt.

Der var ikke pant på øl og sodavandsflasker dengang, men somme tider når ølvognen fra Svendborg Bryghus el. Hesselager Bryggeri kom, havde vi næsten ingen returflasker – hvis vi fik 5 ks. øl, skulle ølkusken have 5 ks. tomme flasker med – a pro pro Hesselager Bryggeri, her var det Holger der var kusk, vi vidste aldrig hvad tidspunkt han kom på – det kunne lige så godt være kl. 11 fmd. el. kl. 17 eftermiddag – men han var en flink mand, altid rød i hovedet og med en cigar i munden. Holger fandt selv ud af hvad vi skulle have – han havde også ”stakitøl” - 5 l. lys hvidtøl med samt sodavand. Når han var færdig, gik han ind til far på kontoret med regningen og to Dortmund (stærk øl fra Ceres Bryggeri i Århus) – far drak næsten aldrig sin færdig. Forklaringen på Holgers kulør skulle nok findes i det kvantum øl han indtog i løbet af dagen, det blev sagt at sådan var det hos hver kunde – der var heller ikke så meget trafik på vejene dengang, og politiet fredede ølkuskene som sjældent var indblandet i trafikuheld.

Nå tilbage til de manglende tomme flasker – vi kørte så en flasketur rundt til kunderne, men nej vi har ingen var ordene når vi forelagde problemet – vi fik så lov at kigge i kælderen, og oftest var kældergulvet fyldt med flasker hvor mange indeholdt hyldebærsaft el. spindelvæv – hjemkommet havde vi bilen fyldt med tomme flasker.

3.

Jeg havde også en del legekammerater. Nabo til brugsen i nr. 196, boede Anna og Ejvind Henningsen der havde 3 børn, Hans Henning, Tove og Grethe. Ejvind var på bådeværftet og arbejdede for sin far, men startede med at lave plasticjoller hjemme i sin garage ved deres eget hus, og det blev senere til en stor fabrikation fra en fabrik som han byggede bag brugsen – han lavede bl.a. opmålerfartøjer til Den Danske Marine. Hans Henning og jeg legede meget sammen, kom ofte ned på bådeværftet og var af og til med slæbebåden Samson ude at sejle. Vi spillede også fodbold på plænen ved Strandgården som tilhørte Ollerup Gymnastikhøjskole - den var godt nok indhegnet, men vi kravlede over plankeværket. Om sommeren spillede vi ”kronegemme” i Anna og Ejvinds have, vi var en hel flok. En skulle stå, en anden sparkede til en konservesdåse, og ham der skulle stå, skulle hente dåsen og stille den i ringen igen, tælle til 100, hvorefter han råbte nu kommer jeg. Det gjaldt så om at finde en af de andre som havde gemt sig, og løbe tilbage til dåsen, røre den med foden og råbe 1-2-3 krone for Ebbe f.eks. Ebbe Kramager var også en af mine legekammerater, han boede i nr. 151 tror jeg det var – i en gul bungalow villa ved siden af autoforhandler Nicolai Kjær i huset Isabella. Ebbes far var sømand, sejlede og var ikke ret meget hjemme, men når han kom hjem, havde han altid et elektrisk tog med til Ebbe. Han havde en modeljernbane i kælderen, og der tilbragte vi megen tid. En vinter sejlede vi på isflager nede ved siden af bådeværftet, og da var det ved at gå galt, da en isflage knækkede med Ebbe og han røg i baljen, blev driv våd og råbte mor mor. Jeg turde ikke fortælle det derhjemme, men det gjorde Ebbes mor til mine forældre, og så var det slut med den fornøjelse på isflager.

Jeg havde også en legekammerat i nr. 149, den hel gamle brugs, hvor Svend Hybel havde VVS firma. De havde 2 sønner, Keld og Steen – det var Steen jeg legede med da vi var jævnaldrende. De var nogle af de første der havde tv, og vi børn optog oftest dagligstuen liggende på gulvet og så tv til stor irritation for de voksne.

Jeg havde også en god legekammerat i Søren Jørgensen – ham og jeg lavede sæbekassebiler af brugte appelsinkasser fra brugsen. De var meget flotte, med rigtig rat, fodbremse og retningsviser lavet med snoretræk. Vi kørte ned til ”Bremsebakken”, og trak dem op til toppen, og kunne så køre næsten helt hen til bådeværftet – som tidligere nævnt var der ikke så meget trafik dengang.

Min skolegang foregik fra 1.kl. til 4 kl. i Rantzausminde skole hvor vi havde frøken Larsen som lærerinde – hun var god ved os, det samme var hendes søster, som oftest kom ind i klassen med et fad skrællede æbler til os – senere kom jeg på Ida Holst i Svendborg, hvor jeg tog realeksamen.

Jeg vil fortælle lidt om dem som boede i Rantzausminde. Som tidligere nævnt boede Anna og Ejvind Henningsen naboer til os, og over for dem boede skipper Hans Rasmussen og Elly – de boede lige ned til vandet, Hans havde en gammel ålekvase – den hed Enigheden, og lå forankret ud for deres hus. Engang var den ved at synke, da den var helt groet til med muslinger, og falck var ude at pumpe den fri for vand og fik den bugseret til Svendborg.

Ved siden af Hans Rasmussen boede en bror til Hans – det var Sigurd - og Eva, der ernærede sig ved vognmandskørsel (taxa) og cykelværksted. Jeg husker de havde en klokke siddende under taget over hoveddøren, så når telefonen ringede, lød det højlydt i hele kvarteret – Sigurd skulle kunne høre den når han gik ovre på cykelværkstedet – minutterne efter bakkede han så ud af indkørslen med stor fart for at betjene en taxi kunde. Lidt længere oppe af vejen boede autoforhandler Nicolaj Kjær og hans kone, de havde 2 børn Ivan og Bente – Bente var jævnaldrende med mig, og vi gik også i parallelklasse på Ida Holst i Svendborg. Over for familien Kjær boede Axel Jørgensen – jeg tror han var eneboer, han gik altid i brunt arbejdstøj og træsko, kørte på cykel med en spånkurv på bagagebæreren. Han boede i et hvidt hus med store træer og en høj hæk, så man næsten ikke kunne se huset. Længere nede af Rantzausmindevej boede Line og Georg Mikkelsen i et stråttækt hus

4.

lige ned til vandet og nabo til bådeværftet. De kørte med hest og vogn ind til Svendborg, hvor de solgte grøntsager og æg på torvet. Efter bådeværftet boede fam. Eisense – dernæst tolder Hans Rasmussen – så kom Agnes Hansen (røde Agnes) hun var hjemmesygeplejerske og sad også i byrådet en del år – hun var en stærk kvinde, og god ved de ældre i sognet. Og så husker jeg også Lise Ellegård som også boede lige der omkring – hun var kørerlærer – det var hos hende jeg erhvervede mit kørekort. 18.02.1965., lød regningen på 451,50 kr. - 10 køretimer à 25 kr. - 4 teori à 20 kr – 3 køreprøver 70 kr. - 1 stempelmærke 40 kr., og 1 teoribog kr. 11,50. Jeg lærte at køre i en Triumph Herald, men dumpede til køreprøve første gang. De var ved at bygge Svendborg Sundbroen dengang, og jeg kom op på Femte Majplads hvor der var ensrettet, plaserede mig forkert i et venstresving. 14 dage efter skulle jeg op på ny, og Lise havde fået en ny bil, Moris Maria, som var meget stram i gearnene – jeg var meget nervøs, men skulle ikke køre ret langt, og på P pladsen ved politigården sagde den motorssagkyndige – sæt bilen i frigear og tillykke med kortet – jeg turde dog ikke slippe koplingen, da jeg ikke vidste om jeg havde ramt frigearet, han opdagede det ikke.

Hvis vi går den anden vej fra brugsen og ind mod Svendborg, boede som tidligere nævnt Marie og Thomas Christensen lige ved siden af os i et stråttækt bindingsværkshus. De havde frugtplantage, høns og et par grise som de passede – jeg kom meget hos dem, nogle rare ældre mennesker. Længere henne boede Maren sypige og hendes søster – de syede tøj for folk. Så kom Else og Vagn Vestergård, de havde to piger Kirsten og Inger Marie. Vagn var chauffør hos Juul Johansen (Svendborg Textilfabrik). Vagn var også formand for brugsen en del år. Over for dem boede Elna og Niels Jørgensen i et stråttægt hus som tilhørte Juul Johansen. Niels var gartner for og ansat hos Juul Johansen – huset er væk i dag, der er nu lystbådehavn. På samme side og efter Elna og Niels's hus kom så Juul Johansens ejendom, en stor flot gul villa lige ned til Svendborgsund – der var nok at holde for Niels Jørgensen. På modsat side af vejen og lidt længere hen ad vejen boede murer Laurits Jørgensen, hans kone Annelise, deres tre børn Susanne, Gunhild og Søren som jeg lavede sæbekassebiler sammen med, og legede med i mange år. Laurits var også i bestyrelsen for brugsen i nogle år. Nabo til fam. Jørgensen boede Herluf og Jenny – mener at huske at Herluf også blev kaldt Herluf Post – måske fordi han var søn af Rasmus Post. Posten som kom hos os hed Wittenkamp, han var landpost og derfor i sort uniform – han havde altid tid til en kop kaffe og en snak, var meget munter. Han havde en stor sort posttaske af læder foran på cyklen, og en taske i en rem over skulderen.

Jeg kan sagtens nævne flere personer, men for ikke det skal blive langtrukket, vil jeg blot nævne . Karl Børge (fisker – hans kone Birthe sommerpensionat) – brdr. Andersen (vognmænd) – fru Vilstrup (Mira Mare) – Fredskilde(sømand) – Kirchheiner(tandlæge) – Robert Møller Petersen (frugtavlere) . Henrik og Malfred Rytter, boede i Egense overfor købmand Miang, vil jeg lige nævne også. Henrik var vognmand. Henrik kørte med briketter og koks ud til kunder som havde købt gennem brugsen. Han havde en rød Chevrolet ladvogn. Malfred og Henrik var også mine forældres venner. Henrik gik meget på jagt, og vi blev altid inviteret på jagtmiddag – fasan el. haresteget. Det smagte fantastisk, Malfred var god til at lave mad. Desserten var indbagt æblekage, og jeg husker min mor formanede mig om at spise et lille stykke, selvom jeg næsten ikke kunne få det ned – til stor skuffelse for Malfred.

Der blev af og til holdt bestyrelsesmøde i brugsen, min mor serverede kaffe og kage, og der blev selvfølgelig diskuteret økonomi og meget andet – der blev ført protokol, og næste punkt – som de fleste havde set frem til var kortspil, ligeud hed spillet, og så fik de også en pilsner el. to – det kunne somme tider blive sent inden mor og far kom i seng.

5.

Sidst i 50'ne begyndte udviklingen at tage fat, men det gik ikke så stærkt i Rantzausminde som Fiskop, og min far diskuterede med bestyrelsen om ikke det var en god ide at flytte brugsen længere ind mod Svendborg inden der kom en anden fødevarerbutik og tog sig af omsætningen der, godt nok lå der en mindre købmandsbutik i Fiskop – Ingeborg Johansen hed indehaveren. Den 16. maj 1958 blev der holdt generalforsamling på restaurant Tankefuld – der var en del som var imod flytning, da de ville få længere til deres indkøb, men det blev vedtaget at flytte brugsen til Rantzausmindevej 112, med 60 stemmer for og 16 imod. Der blev købt jord hos Dagmar og Robert Møller Pedersen, og mine forældre købte en grund ved siden af – nr. 114, hvor de selv byggede privatbolig.

Min mor havde en kusine Mary, som boede på Drejø og var gift med murer Rasmus Schmidt. Han havde ikke meget at lave, så det blev ham der kom til at bygge Rantzausminde brugs og også vores i nr. 114. Til at begynde med boede Rasmus i et kælderværelse hos Åge og Nete Henningsen i deres hus over for Tankefuldskoven. Åge (bror til Ejvind Henningsen) blev arbejdsmand hos Rasmus. Åge og Nete havde to børn, Bodil og Mogens – de havde også frugtplantage og minkavl. Mogens blev en rigtig god ven af mig, og vi ses stadig den dag i dag.

Rasmus og Åge fik godt nok bygget nogle huse de to, de næste 5år. Tømmerarbejdet blev udført af Carlo Andersen. Dengang havde man ikke maskiner til at flytte jord og grave grund ud som man har i dag, så det var hårdt arbejde med spade og skovl. Brugsen og også vores hus blev bygget af Durisol blokke, finpudset og malet, taget var bølgeeternit (asbest).

Jeg husker min far, Rasmus og Carlo talte om at danne et byggefirma i forening, da der var rigtig gang i byggeriet i Fiskop – Kystvænget, Hasselvænget, Solvænget, Strandvænget blev alle udstykket på det tidspunkt. Men da det kom til stykket, trak Carlo Andersen sig, da han ikke turde satse så meget. På det tidspunkt havde min far og Rasmus Schmidt opkøbt en dobbeltgrund i Rantzausminde med udsigt over Svendborgsund for kr. 10.000,-. Rasmus skulle have et hus til sig selv, da han skulle have familien med fra Drejø. Desværre sker der det at min far dør 4 maj 1964, og grunden bliver opdelt i to parceller hvor min mor får den nederste som ligger ud til vejen – den står hende så i kr. 5.000,-. Hun havde den til 1969/70 og sælger den for kr. 45.000,- kontant.

Den 29. juni 1958 blev den nye brugs indviet, det var en helt anden butik - med hjælp fra FDB til indretningen, åbnede man en selvbetjeningsbutik hvor kunden selv hentede varerne ned fra hylderne, lagde dem i en kurv og betalte ved kassen. Man havde afskaffet kontrabogen (den sorte), kørte stadig varetur og var gået over til kontant betaling. Nu fik kunden lidt mere i dividende. Vi havde nogle fortrykte indkøbsblokke til vareturere – gule blokke – hvor der stod mel, sukker kaffe, øl, og ellers linier hvor kunden kunne skrive hvad de skulle have, samt plads til beløb ude til højre, samt navn på kunde. Vi havde også fået frostvarer i en stor flot frostdisk. Når kunden betalte for varerne, fik de en bon, og en gang om året afleverede man alle sine boner fra årets køb med navn og adresse. Vi talte så bonerne sammen – jeg har siddet mange aftener med regnemaskine og boner – ud fra det samlede beløb fik kunden så dividende af købet.

Sukker mel, gryn salt og brun sæbe var nu også afvejet og pakket i 1/2, 1 og 2 kg. Poser fra FDB. Brød og tørkager fik vi fra Bager Asger Rye i Gudbjerg.

På et tidspunkt blev det også mere almindeligt at folk fik fjernsyn i hjemmet. Jeg husker at der blev sat tv antenne op på brugsens tag, for nu skulle der sælges tv apparater i brugsen. Det var mærker som Tapa, Luna og Jensen alle sort/hvid, med kanalvælger på siden og uden fjernbetjening. Senere fik vi også farvetv med stereolyd (har glemt hvad fabrikat). Om aftenen blev der stillet et tv i vinduet og tændt for Aktuelt kl.20, hvor speaker Bent Jensen læste aftenens nyheder op.

6.

Folk kom gående i flokke og i god tid, for at få en god plads ved vinduerne – der blev solgt mange tv apparater dengang. Det kunne hende at et tv gik i sort, og derfor havde vi en tekniker fra Reel Radio i Odense som kom for at ordne problemet – jeg kørte altid med ham ud, da jeg jo vidste hvor kunderne boede. En dag sagde han til mig Per du får lige en pose sikringer, så kan du godt ordne problemet, så kunderne ikke skal vente til jeg kommer. Det var som regel en sikring der var gået, og han viste mig hvordan jeg skulle afmontere bagklædningen – husk at tage stikket ud inden – og viste mig hvor sikringen sad. Så når Jenny og Herluf ringede og havde problemer cyklede jeg afsted med en skruetrækker og en pose sikringer i lommen – i 8 ud af 10 tilfælde kunne jeg løse problemet med sikringer. Det var selvfølgelig uden beregning, men folk var flinke, og der faldt som regel en skilling af til mig som udtryk for deres tilfredshed over igen at kunne se fjernsyn.

Vi fik også selv et Jensen tv – jeg husker vi så – jeg tror det var Niel Armstrong der landede på månen, kommenteret af Claus Toksvig.

Som nævnt kørte vi stadig vareture, men nu havde min far købt en Opel Rekord personbil så vi kunne komme ud at køre søndagsture hele familien. Men så havde vi en trailer med blå pressenning til vareturene. Far var ikke så god til at bakke med traileren, og selv om jeg ikke havde kørekort på det tidspunkt, tog jeg over når der skulle bakkedes ind i en indkørsel. Jeg blev også sendt ud som bydreng – dog på cykel – når en kunde nær brugsen ringede og spurgte om ikke Per kunne komme med en pakke gær og 1 kg. sukker. Jeg husker jeg ofte var nede hos doktor Berner på Fiskopvej – de boede lige ned til vandet – det var altid fru Berner der lukkede op, og havde altid en 25 øre parat til mig som drikkepenge, men min beskedenhed – som jeg havde lært hjemmefra - sagde jeg altid nej tak, jeg skal da ikke have noget for det, hvortil fru Berner svarede tag den nu, da hendes mand ikke skulle se det. Fru Berner og min mor blev senere de bedste veninder efter de begge blev enker. Fru Berner var et ”livsstykke”, min mor og hende spillede på klaver og sang sammen.

Det var godt brugsen blev flyttet, omsætningen steg med over 50 % det første år. Der blev også brug for mere personale, en komis og min mor blev ansat med løn. Desværre blev svind procenten også større – måske fordi kunderne glemte at betale for nogle varer som de blev fristet af, og måske gled ned i frakkelommen. Jeg husker en kunde som boede tæt på brugsen – uden at nævne navn – altid kom for at handle når far var gået over i privaten for at indtage sin frokost oftest glemte at betale for en halv flaske snaps. Far holdt øje med når hun kom, og gik straks over i butikken når hun var gået igen, kunne se der manglede en halv flaske på hylden og spurgte personalet om vedkommende havde betalt for en flaske. Han ringede til vedkommende og spurgte om hun ved en fejl havde fået en halv flaske snaps med uden at betale – sidenden dag blev der altid betalt korrekt. Vi talte derhjemme om at det måske skyltes at vedkommende havde et problem som man var flov over at vise andre, og som derfor gjorde en til tyv.

A pro pos alkoholisme, husker jeg brdr. Andersen (vognmænd) havde en bror som hed Harry der var ”kvartalsdranker”. Han boede hjemme hos sin mor, var aldrig blevet til ”noget”. Når han havde fået sin pension, skete det ofte han spaserede ude midt på vejen skide fuld og på ”rulleskøjter”. Han råbte så alle kunne høre ham – jeg vil skide på Herman Nielsen (sognerådsformand) og Karl Børge (fisker) han talte – råbte – hele tiden, bilerne var han lige glad med, gik ude midt på vejen og bilerne holdt ind til siden til han var forbi. Han var en særling i det lille samfund som man accepterede som han var, gjorde ingen fysisk fortræd, men vi børn var jo bange for ham.

Mine forældre ville have jeg skulle lære at danse, og tilmeldte mig i vinterhalvåret til dans i Egense Forsamlingshus en gang om ugen. Far kørte mig derop, og vi havde en pige med på min alder – en af vores kunders børn, jeg har glemt hvad hun hed. Hendes mor ville gerne at vi to skulle danse

7.

sammen, og hun havde altid et æble el. appelsin med til mig. Jeg husker at jeg ikke gad danse med hende. Pigerne sad på bænke på den ene side, og vi drenge på den anden langside. Når der blev spillet op, Skulle drengene gå over og inclinere for pigerne. Poul Erik Pedersen, en af mine skolekammerater, sad ved siden af mig. Han ville danse med sin kusine Anette Pedersen – det ville jeg også, og gik lidt stærkere en Poul Erik, så jeg fik Anette at danse med. Dem vi dansede med den eftermiddag, skulle vi så også danse med til afdansningsballet. Poul Erik var sur på mig – jeg tror ikke jeg gik mere end en enkelt sæsson, det interesserede mig ikke rigtig.

Jeg vil også lige nævne lidt om min tid efter min barndom i Rantzausminde Brugs:

Som tidligere nævnt tog jeg realeksamen på Ida Holst i Svendborg, samme år som min far døde i 1964, og efter endt skolegang kom jeg i lære hos Axel Broch som butikselev. Læretiden var 4 år, jeg startede i sengeafdelingen på 4 sal hos en ældre læremester Hansen, som lærte mig at sælge dyner og madrasser samt senge. Senere kom jeg i dekorationsafdelingen og var der resten af min læretid. Der var en anden lærling også – Erik Nielsen, og vores chef hed Stær. Jeg gik også på handelsskole samtidig med min læretid. Min tid hos Axel Broch – et varehus med blandet udvalg af dametøj, parfumeri, gulvbelægning og sengeudstyr – var jeg rigtig glad for. Jeg fik mange gode kollegaer der, og faldt godt til. Lønnen var ikke så stor, jeg tror jeg fik kr. 225.- om måneden, men jeg boede hjemme hos min mor, så mine udgifter var begrænset .

Efter udstået læretid kom jeg ind til flyvevåbnet i Skrydstrup som rekrut, og dernæst til Kongelunden på Amager hos luftværnsgruppen Haak raketter. Det var en hård tid med disiplin og spild af tid syntes jeg, men sikkert sundt nok.

Militærtiden tog et år, og derefter fik jeg plads som dekoratør i Anva (varehus) i Esbjerg. Der var jeg ikke mere end 2 mdr. - der kunne jeg ikke trives. Jeg søgte til Fyn igen, og fik en stilling i Møbellageret i Sct. Hansgade Odense som dekoratør/møbelsælger. Her faldt jeg rigtig godt til, og har siden været i møbelbranchen, også selvstændig i en årrække. Jeg tog fra Esbjerg og til Odense, og fandt en dejlig pige fra Esbjerg, som jeg blev gift med, - vi fik 3 dejlige børn, og har den dag i dag en fantastisk familie bestående af 3 svigerbørn, 7 børnebørn og 1 oldebarn, alle fantastiske individer.

Min barndom i Rantzausminde var problemfri, jeg havde far og mor omkring mig altid, og hjalp til i brugsen. Min bror John havde jeg ikke så meget sammen med, da han var ret ung dengang han rejste hjemme fra, og han havde også sine kammerater som var ældre end mig. Vi kendte stort set alle i sognet - tiden var ikke så forjaget – man tog sig tid til at snakke sammen.

Det gamle ordsprog – det man i ungdommen nemmer, man i alderdommen sent glemmer – passer meget godt på mine erindringer.

Skrevet i november 2022.